

بررسی تطبیقی طنین‌معنایی برخی ترکیبات فعلی در زبان فارسی و انگلیسی

سیدمحمد حسینی معصوم^۱

مریم سادات غیثیان^۲

بلقیس روشن^۳

اشرف‌السادات شهیدی^۴

چکیده

پژوهش حاضر به بررسی طنین‌معنایی در پیکره‌ای از زبان فارسی و مقایسه یافته‌های تحقیق با نتایج مطالعات انجام شده در زبان انگلیسی می‌پردازد. یک واژه به ظاهر خنثی و فاقد بار معنایی خاص، ممکن است در اثر هم‌نشینی مکرر با کلمات مثبت یا منفی، به نوعی بار مثبت یا منفی به خود بگیرد که به این پدیده، طنین‌معنایی گفته می‌شود. در این مقاله، سعی می‌شود براساس اطلاعات موجود در زبان انگلیسی در مقایسه با زبان فارسی به مطالعه تطبیقی، باهم‌آیی کلمات و طنین‌معنایی در این زبان بپردازیم. چارچوب نظری این تحقیق براساس دیدگاه‌های سینکلر^۱ (۱۹۸۷) و بیل لوو^۲ (۱۹۹۳) می‌باشد. ابتدا پیکره زبانی بالغ بر ۵۰ میلیون کلمه از متون مطبوعاتی سالهای ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۱ از روزنامه‌های مختلف جمع‌آوری شد. سپس، تمام جملاتی که در این پیکره دارای ترکیبات فعلی مورد نظر بودند، به همراه همایندهای آنها استخراج و بررسی گردید. نتایج حاکی از وجود برخی الگوهای مشابه در شکل‌گیری طنین‌معنایی این ترکیبات در زبان فارسی در مقایسه با یافته‌های زبان‌شناسان در مورد زبان انگلیسی بود. نمونه‌هایی از داده‌های هر دو زبان همراه با نمودار هم‌نشینی آن‌ها و طنین‌معنایی حاصل از این هم‌نشینی‌ها در مقاله آمده است.

کلید واژه‌ها: طنین‌معنایی، هم‌آیندی، معنای ضمنی، زبان‌شناسی پیکره و زبان فارسی.

1. J.Sinclair

2. Bill Louw

✉ hosseinimasum@yahoo.com

۱- استادیار گروه زبان‌شناسی و زبان‌های خارجی دانشگاه پیام نور (نویسنده مسئول)

✉ m_ghiasian@pnu.ac.ir

۲- استادیار گروه زبان‌شناسی و زبان‌های خارجی دانشگاه پیام نور

✉ bl_rovshan@pnu.ac.ir

۳- استادیار گروه زبان‌شناسی و زبان‌های خارجی دانشگاه پیام نور

✉ shahidiashraf@yahoo.com

۴- دانشجوی دکتری زبان‌شناسی همگانی دانشگاه پیام نور

تاریخ پذیرش: ۱۳/۰۱/۹۳

تاریخ دریافت: ۹۲/۰۹/۰۵

۱. مقدمه

زبان‌شناسی پیکره^۱ پدیده‌ای نسبتاً جدید در مطالعات زبانی است که مورد توجه بسیاری از پژوهشگران قرار گرفته است. در این شاخه از زبان‌شناسی، یک پیکره از ابعاد مختلف با روش‌های گوناگون و اهداف متنوع مورد بررسی دقیق قرار می‌گیرد. برای پیکره زبانی تعاریف مختلفی وجود دارد. از دیدگاه کندی^۲ (۱۹۹۸: ۱) پیکره زبانی عبارت است از مجموعه‌ای از متن‌های نوشتاری یا گفتاری آوانویسی‌شده^۳ که می‌توان در توصیف و تحلیل زبان از آن بهره گرفت. پیکره ممکن است به شکل برگه‌های یادداشت یا پرونده‌های رایانه‌ای شامل متن‌های کامل یا گزیده‌هایی از آنها، و یا بخش‌های پیوسته‌ای از متون یا گزیده‌ای از نقل قول‌ها و نکات و حتی فهرست‌های واژگانی باشد. با گسترش و اهمیت پیدا کردن رویکرد متن‌گرا و کاربرد عملی آن در حوزه پردازش زبان و نیز بهبود و افزایش امکانات رایانشی برای ذخیره‌سازی، سامان‌دهی، پردازش، جستجو و دستیابی متن‌های بزرگ زبانی، شاخه جدیدی در زبان‌شناسی به صورت میان‌رشته‌ای با رایانه به نام زبان‌شناسی پیکره شکل گرفت. از دیدگاه مک‌انری و ویلسون^۴ (۱۹۹۶: ۲)، زبان‌شناسی پیکره برخلاف دیگر شاخه‌های زبان‌شناسی که عمدتاً به توصیف و تبیین یک جنبه از زبان می‌پردازند، یک رویکرد و یک روش‌شناسی است که به مطالعه کاربرد زبان اختصاص دارد. پیکره زبانی کاربردهای پژوهشی زیادی دارد که از آن جمله می‌توان به کاربرد پیکره‌ها در تحلیل گفتمان و بررسی هم‌نشین‌ها و طنین معنایی اشاره داشت. طنین معنایی^۵ یکی از جدیدترین مفاهیمی است که زبان‌شناسان اخیراً توانسته‌اند با تحلیل کلام مبتنی بر پیکره‌ها به وجود آن پی‌ببرند. این پژوهش به بررسی این پدیده در زبان فارسی در مقایسه با زبان انگلیسی می‌پردازد. به علت ارتباط نزدیک معنای ضمنی، هم‌نشینی و طنین معنایی با یکدیگر اجمالاً به هم‌نشینی و معنای ضمنی اشاره نموده، آن‌گاه طنین معنایی را توصیف و تبیین می‌کنیم.

۲. هم‌نشینی^۶ و معنای ضمنی^۷

نخستین کسی که اصطلاح هم‌نشینی یا باهم‌آیی را مطرح می‌کند، (فرث^۸، ۱۹۵۷: ۱۹۰) است. به عقیده او کاربرد واژه «معنی» به یک قاعده عمومی مربوط می‌شود که هر واژه در یک بافت^۹ جدید، یک واژه جدید است. این نگرش فرث، برگرفته از بینش مالینوفسکی^{۱۰} است که برپایه آن، معنی صورت‌های زبانی

1. Corpus linguistics
2. Kenedy
3. transcribed
4. McEnery & Wilson
5. این اصطلاح معادل semantic prosody است که نخستین بار در زبان فارسی به دلایل زیبایی شناختی توسط حسینی معصوم (۱۳۹۱) به طنین معنایی ترجمه گردید.
6. collocation
7. connotation
8. Firth
9. context
10. B. Malinowski

را باید براساس «بافت موقعیت»^۱ توضیح‌داد (مشکوة‌الدینی، ۱۳۷۳: ۱۱۲). به عقیده‌ی فرث مفهوم باهم‌آیی باهم‌آیی این است که معنی هر واژه به کمک معنی واژه‌هایی که معمولاً با آن همراه می‌شوند، مشخص می‌شود (بیوگراند^۲، ۱۹۹۱: ۲۱۲).

سینکلر (۱۹۹۶) با تکیه بر همین نگرش فرث نشان می‌دهد که واژه‌ای چون auspicious با واژه‌هایی چون occasion یا event باهم‌آیی دارد. به عقیده فرث (۱۹۵۷: ۱۹۶)، درک معنی براساس باهم‌آیی، نوعی انتزاع^۳ در سطح همنشینی است و مستقیماً مرتبط با رویکرد مفهومی یا ذهنی^۴ نسبت به معنا نیست؛ یعنی به معنی واژه‌ها مربوط نمی‌شود. فرث (۱۹۵۷: ۱۹۵) به دو نوع باهم‌آیی، یعنی باهم‌آیی عادی^۵ و باهم‌آیی شخصی^۶ اشاره می‌کند. به‌عنوان مثال، وی باهم‌آیی واژه‌time با واژه‌هایی چون *passes, flies saved, spent, wasted* یا ادات مختلفی همچون *no* را نمونه باهم‌آیی رایج و عادی بر می‌شمارد (همان). گاهی اوقات لازم است که برخی باهم‌آیی‌ها را شخصی یا غیر متعارف^۷ بشناسیم تا تأثیرات ادبی را تبیین کنیم (همان: ۱۹۸)، به‌عنوان مثال، فرث با بررسی اشعار مختلف هم چون آثار سوئینبورن^۸ نشان می‌دهد که برخی از نمونه‌های ادبی چنان منحصر به فرد هستند که می‌توان سبک آنها را به نام خالق اثر مثلاً سوئینبورنی طبقه‌بندی نمود (همان: ۲۰۳). فرث همانجا ادعا می‌کند که گرچه برخی ساخت‌ها باهم‌آیند منحصربه‌فرد و شخصی هستند، بسیاری از این موارد به گونه‌ای عام در زبان انگلیسی معاصر رایج‌اند (همان: ۲۰۴). ایده‌های تأثیر گذار فرث درباره باهم‌آیی، با آرای افرادی چون هلیدی^۹ و سینکلر گسترش یافت.

مثال دیگری را در این مورد هلیدی بیان کرد که «چای» بیشتر با صفت *strong* توصیف می‌شود تا با صفت *powerful*. مثلاً می‌گوییم *strong tea*، در حالی که ماشین با صفت *powerful* توصیف می‌شود، علی‌رغم اینکه این دو صفت معانی مفهومی یکسانی دارند. همچنین، در حالی که *week* و *feeble* معانی شناختی مشابهی دارند، سخنگویان بومی زبان انگلیسی بیشتر ترجیح می‌دهند بگویند *week tea* نه *feeble tea*. به علاوه، کلمات هم‌معنا در هم‌ایندها قابل جایگزینی نیستند. برای مثال، گرین‌بام^{۱۰} بیان کرده است که مترادفها ممکن است به علت محدودیت در تنوع و سبک زبان از نظر باهم‌آیی از هم جدا گردند؛ همان‌طور که در این دو مثال نشان داده می‌شود (گرین‌بام، ۱۹۷۴: ۸۱).

1. Context of situation
2. R.de Beaugrande
3. abstraction
4. conceptual or idea approach
5. Usual collocation
6. Personal collocation
7. abnormal
8. Swinburne
9. Holliday
10. GreenBaum

خراج کردن یک افسر ارتش to cashier an army officer
 اخراج کردن یک بچه مدرسه‌ای to expel a schoolchild

به‌علاوه، توجه به این نکته مهم است که علاوه بر سطوح لغوی، مترادفهای نزدیک به هم در سطوح مورفولوژی نیز رفتار باهم‌آیی متفاوتی نشان می‌دهند. همچنین، زبانشناسانی همچون هلیدی، گرین‌بام، سینکلر، هوی،^۱ استابس،^۲ پارتینگتن،^۳ مک‌انری و ویلسون در ادامه راه فرث نظراتی را در مورد باهم-باهم‌آیی ارائه کرده‌اند.

۳. طنین معنایی

مطالعات و پژوهش‌های پژوهشگران مختلف بر روی معنای ضمنی نشان داد که بعضی از این هم‌نشینی‌های مکرر سبب تغییر در عناصر هم‌نشین شده است. این پدیده را برخی از زبانشناسان تحت عنوان طنین معنایی تعریف می‌نمایند. مفهوم طنین معنایی حدود ۱۵ الی ۲۰ سال است که در بین زبانشناسان پیکره‌ای مورد توجه قرار گرفته است. تأثیرگذارترین مطالعه طنین معنایی توسط جان سینکلر در سال ۱۹۸۷ صورت گرفت. او این اصطلاح را اولین بار با چنین نگرش و مفهومی که امروزه به کار می‌رود به کار نبرد. مشاهدات او با توجه به محیط‌های دستوری – واژی^۴ بودند. از دیدگاه سینکلر (۱۹۹۶: ۷۸-۸۸) به نقل از استوارت^۵، (۲۰۱۰: ۱۰)، «طنین معنایی، به عنوان یک پدیده نگرشی^۶، در طرف کاربردشناختی طیف معنایی-کاربردشناختی قرار دارد بنابراین، می‌تواند نمونه‌های بسیار متنوعی داشته باشد، چرا که در عبارتهای کاربردشناختی، ارزش‌های معناشناختی کلمات لزوماً دخیل نیستند. اما هنگامی که در بین عبارتهای متنوع به طنین معنایی توجه می‌کنیم، مشخص می‌شود که طنین معنایی، نقش اساسی در پیوستگی یک عنصر با عناصر هم‌بافتش دارد». همچنین، لوو (۲۰۰۰: ۴۹) طنین معنایی را این‌گونه تعریف می‌نماید: «اگر لغات متعدد متفاوتی که تمام آنها خصوصیت معنایی مشترکی را دارند با لغات دیگری در متن استفاده شوند، معنی لغاتی که در متن به کار رفته است در طول زمان به لغات و کلمات مورد نظر منتقل خواهد شد».

همچنین، او طنین معنایی را هاله ثابتی از معنی می‌داند که توسط هم‌نشینی‌های یک کلمه یا عبارت به آن القا می‌شود (لوو، ۱۹۹۳: ۱۵۷). لو بیان می‌دارد که برای کشف طنین معنایی نیاز به پیکره عظیمی از اطلاعات زبانی است که باید به صورت کامپیوتری با عملکرد هم‌نشینی‌های یک عبارت فعلی، یا یک کلمه در یک بسته نرم‌افزاری قابل نشان دادن باشد (همان). سینکلر در مقاله خود در سال (۱۹۹۶) با نام «جستجو برای واحدهای معنی»^۷ طنین معنایی به این صورت تعریف کرده است: «طنین معنایی پدیده

1. Hoey, 1991
2. Stubbs, 1995
3. Partington, 1998
4. Lexico-grammatical
5. Stuart
6. attitudinal
7. The search for units of meaning

نگرشی است و در طرف کاربردی پیوستار معنا/کاربرد قرار دارد. بنابراین، این پدیده دارای ظهور و بروزهای بسیار متنوعی است، چرا که در اصطلاحات کاربردشناختی، ارزشهای معنایی عادی کلمات ضرورتاً دخیل نمی‌باشند، اما وقتی که به طنین معنایی در میان عبارتهای متنوع توجه می‌کنیم بلافاصله در می‌یابیم که طنین معنایی در ایجاد پیوند بین یک عنصر و بافت همراهش نقش اساسی دارد. به عنوان مثال، استابس (۲۰۰۲: ۲۲۵) چنین مشاهده می‌نماید که همیشه ارتباط معنایی بین گره و هماینها، همچنین بین خود هماینها وجود دارد.^۱ معنی همایندی را که از اثر متقابل بین یک گره و همایندهای اصلی‌اش به وجود می‌آید، را می‌توان طنین معنایی نامید شکلی از معنی که در اثر قربت یکسری از همایندهای ثابت به وجود می‌آید (لوو، ۲۰۰۰: ۵۷).

سینکلر (۱۹۹۶: ۴۱۸) به دو نوع باهم‌آیی یعنی باهم‌آیی تصادفی^۲ و باهم‌آیی بامعنی^۳ اشاره می‌کند. به عقیده وی، باهم‌آیی تصادفی در مقابل باهم‌آیی بامعنی ماهیتی اتفاقی دارد. نکته مهمی که سینکلر در مورد باهم‌آیی اشاره می‌کند و ما را به مفهوم طنین معنایی ربط می‌دهد، این است که سینکلر به روش آماری نشان می‌دهد که چگونه می‌توان احتمال وقوع یک واحد را با یک گره براساس یک فاصله مشخص نشان داد.

ذکر این نکته در این جا ضروری به نظر می‌رسد که علاوه بر رفتار باهم‌آیی متفاوت در کلمات، مترادفهای نزدیک به هم در طنین معنایی نیز می‌توانند متفاوت باشند. مثلاً *fickle* منفی است، در حالی که صفت *flexible* مثبت است. مثبت یا منفی بودن این دو صفت در اثر همنشینی آنها با کلمات دیگر می‌باشد. آن‌ها در اثر استفاده مکرر در متن‌های مشابه این بار معنایی را به خود گرفته‌اند (ژیاو و مکرنی^۴: ۲۰۰۶).

طنین معنایی شکلی از معناست که از نزدیکی یک سری از هماینها پایه‌گذاری شده است. به این شکل که هم کلمات منفرد و هم عبارتها می‌توانند طنین معنایی داشته باشند (اسمیت و کارتر^۵: ۲۰۰۴: ۷). ممکن است چنین عنوان شود که طنین معنایی منفی که متعلق به یک مقوله است. نتیجه تداخل نقش بین آن مقوله و مجموعه‌های نوعی‌اش باشد. مقوله واژگانی به خودی خود تأثیر معنایی ندارد. مگر اینکه در متن قرار گیرد و از طرف دیگر، اگر یک کلمه همایندهای معمول و همچنین معنی مؤثری داشته باشد، ممکن است آن معنی را حتی وقتی که باهمایند معمولی استفاده می‌شود، نیز داشته باشد.

نظرات مختلفی در مورد اینکه آیا طنین معنایی نوعی از معنای ضمنی است یا نه به خودی خود وجود دارد. به نظر می‌رسد که پارتینگتن، استابس و هانستون طنین معنایی را معنایی ضمنی به حساب آورده‌اند، در حالیکه لوو (۲۰۰۰) به روشنی بیان می‌کند که «وزن‌شناسی‌های معنایی فقط ضمنی نیستند همان‌طور

1. Node: منظور از گره کلمه‌ای است که کلمات هم‌آیند در متن، حول محور آن ظاهر می‌شوند.

2. Casual collocation
3. Significant collocation
4. Xiao & McEnery
5. Schmitt & Carter

که نیروی پشت طنین‌های معنایی از نظر هماینها قوی‌تر از جنبه‌های ضمنی است، از نظر ما، معنای ضمنی می‌تواند باهمایند یا بدون همایند باشد، در حالی که طنین معنایی فقط می‌تواند باهمایند باشد.» در زبان انگلیسی، مطالعات قابل توجهی بر روی ابعاد و کاربردهای مختلف طنین معنایی صورت گرفته است. در واقع، تنها مطالعاتی که در دیگر زبانهای اروپایی صورت گرفته است، مقایسه طنین معنایی در زبان انگلیسی و پرتغالی است که ساردینها^۱ در سال ۲۰۰۰ انجام داده و همین‌طور مقایسه انگلیسی و ایتالیایی که توسط توگنینی- بونیلی در ۲۰۰۱ انجام شده است (ژیاو و مکنری، ۲۰۰۶: ۱۰۳)، ژیاو و مکنری (۲۰۰۶) خود نیز در مقاله‌ای تحت عنوان «هم‌نشینی، طنین معنایی، و شبه مترادفها: تحلیلی بین زبانی» مطالعه‌ای مقایسه‌ای بین زبان انگلیسی و چینی داشته‌اند. آنان به بررسی رفتارهای هم‌نشینی مترادفهای نزدیک و طنین معنایی آنها در انگلیسی و چینی پرداخته‌اند. فعل cause و مترادفهای آن، اسم consequence و هم معنای آن و همچنین واژه‌های price/cost و مترادفهای آن، گروه‌های مترادفی هستند که ایشان مورد مطالعه قرار داده‌اند. با این وجود، در زبانهای دیگر مطالعات اندکی در رابطه با این مفهوم شکل گرفته‌است. هنوز در زبان فارسی کاری اساسی بر روی این مفهوم صورت نگرفته است (ر. ک. حسینی معصوم، ۱۳۹۲: ۲۲-۱).

۴. ابعاد گوناگون طنین معنایی

مطالعات گسترده بر روی پیکره‌های زبان انگلیسی و زبانهای دیگر به ما نشان می‌دهد که می‌توان طنین معنایی را از پنج بُعد بررسی نمود. این ابعاد به طور خلاصه عبارتند از:

۴. ۱. **مطالعات یک‌زبانۀ انگلیسی**^۲: در سالهای اخیر، افراد زیادی کلمات انگلیسی را به تنهایی در پیکره‌های زبانی گوناگونی بررسی نمودند و پس از این بررسی‌ها ویژگی طنین معنایی هر کدام از این کلمات به صورت مثبت، خنثی و منفی مشخص شده است. جدول شماره ۱ خلاصه‌ای از تحقیقات طنین معنایی در زبان انگلیسی و نتایج آن را نمایش می‌دهد.

1. Sardinha
2. Monolingual studies

جدول ۱: تحقیقات طنین معنایی در زبان انگلیسی

پژوهشگر	ترکیب مورد بررسی	نتیجه
شانل ^۱	Par for the course	طنین معنایی منفی
هانستون ^۲	Sit through	طنین معنایی منفی
	Build up (متعدی)	طنین معنایی منفی
لوو	Build up (لازم)	طنین معنایی مثبت
پارتینگتون	commit	طنین معنایی منفی
سینکلر	Happen, set-in	طنین معنایی منفی
استابس	cause	طنین معنایی منفی
	Provide ,brought about	طنین معنایی مثبت
	create	طنین معنایی خنثی

۲.۴. **مطالعات زبان‌شناسی مرزگذر^۳**: برخی از پژوهشگران این رشته از جمله تاگینی^۴ و همکاران طنین معنایی را با توجه به معادل‌های انگلیسی در زبانهای پرتغالی، چینی و ایتالیایی بررسی نمودند و در بعضی از مثالها به موارد مشابه طنین معنایی لغات در زبانهای دیگر دست یافتند. ضروری است عنوان شود که در برخی موارد به معادل‌های دقیقی در زبانهای مورد نظر دست نیافتند. اما به‌طور کلی، مطالعات زبان‌شناسی مرزگذر ما را به این نتیجه رهنمون می‌سازد که مسأله طنین معنایی یک امر جهانی است که در تمامی زبانها قابل مشاهده و بررسی می‌باشد. البته، تحقیق حاضر به بررسی این امر در زبان فارسی می‌پردازد.

۳.۴. **مطالعات گونه‌ کاربردی طنین معنایی^۵**: علاوه بر طنین معنایی جهانی که در انگلیسی عمومی وجود دارد، یک واژه می‌تواند طنین معنایی موضوعی^۶ نیز داشته باشد؛ به این معنی که فقط در گونه‌های کاربردی ویژه‌ای بکار رود (نلسون^۷ ۲۰۰۶، تربیل^۸ ۲۰۰۰). به‌عنوان مثال، نلسون چنین اظهار می‌دارد که اگر مطالعه‌ای بر پیکره کلمات تجاری در زبان انگلیسی داشته باشیم، کلمات همایند در این پیکره، بیشتر تمایل به ثابت بودن دارند که این امر در انگلیسی عمومی^۹ کمتر مشاهده می‌شود. می‌توان

1. Shanell
2. Hunston
3. Cross-linguistic Studies
4. Tognini
5. Semantic Register Studies
6. Local Semantic Prosody
7. Nelson
8. Tribble
9. General English

کلمه manage را در زبان انگلیسی مثال زد. این کلمه در متون انگلیسی تجاری بیشتر مربوط به تجارت^۱ است و در انگلیسی عمومی این کلمه همشینی بالقوه گسترده‌تری دارد. همچنین می‌توان به تفاوت‌های پیکره‌ای، اندازه‌ای و محتوایی نیز در این رابطه اشاره داشت. ویس^۲ پس از بررسی پیکره‌ای زبان در انگلیسی عمومی و آکادمیک در مورد کلمه Cause به این نتیجه رسید که طنین معنایی این کلمه در متون آکادمیک نسبت به متون عمومی منفی‌تر است.

۴. ۴. مطالعات فرهنگ‌نگاری^۳: پارتینگتون (۲۰۰۴) پس از بررسی طنین معنایی، مثالهایی در فرهنگ‌های لغت یک زبانه انگلیسی به انگلیسی نتیجه گرفت فرهنگ‌هایی که با توجه به پیکره‌های زبانی تهیه شده‌اند، طنین‌های معنایی کلمات را صحیح‌تر نشان داده‌اند. حتی در برخی مثالها پژوهشگران به این نتیجه رسیدند که در انتقال طنین معنایی کلمه، فرهنگ‌های دوزبانه مثل انگلیسی-چینی اشتباهاتی را با خود دارند و در واقع طنین معنایی واقعی کلمه را در معادل چینی خود به درستی نشان نداده است. وانگ^۴ نیز پس از بررسی مثالها در زبان انگلیسی و معادل‌های آنها در زبان چینی، به این نتیجه دست یافت که گاه هنگام ترجمه از انگلیسی به چینی، مترجمان زبان چینی نتوانسته‌اند طنین معنایی مثبت و یا منفی کلمات را به درستی در زبان چینی انتقال دهند. بنابراین، پس از این بررسی‌ها می‌توان چنین نتیجه گرفت که طنین معنایی را باید جهت کمک به یادگیرندگان لغات به‌طور صحیح به مدخل واژگانی فرهنگها اضافه نمود.

۴. ۵. مطالعات بین‌زبانی^۵: در مطالعات بین‌زبانی طنین معنایی، برخی از محققین مانند سیپ‌من^۶ به این نتیجه رسیدند که کسانی که زبان مادری‌شان آلمانی بود و زبان انگلیسی را به‌عنوان زبان دوم صحبت می‌کردند، درک صحیحی از کاربرد طنین معنایی کلمات نداشتند و گاهی اوقات کلمات را در متون نامناسب خود استفاده می‌کردند. همچنین، در تحقیقی که وانگ در سال ۲۰۰۵ انجام داد، پس از بررسی کلمه cause در بین کسانی که انگلیسی زبان مادری‌شان بود، متوجه شد که این کلمه طنین معنایی منفی دارد. او پس از مقایسه و بررسی متون یادگیرندگان زبان انگلیسی در چین به این نتیجه رسید که هیچ‌کدام از زبان‌آموزان این کلمه را با طنین معنایی منفی به کار نمی‌برند، بلکه برعکس با طنین مثبت به کار می‌بردند. این مطالعات بین‌زبانی ممکن است چنین پیشنهاد کند که انتخاب نامناسب کلمات در گفتار و نوشتار برای زبان‌آموزان ممکن است از عدم آگاهی به طنین معنایی مناسب کلماتی باشد که در حال فراگیری آنها هستند، که در واقع در یادگیرندگان زبان دوم شایع است.

-
1. Business- related
 2. Weis
 3. Lexicographical studies
 4. Wang
 5. Interlinguistic Studies
 6. Siepmann

۵. روش تحقیق

با توجه به تبدیل شدن مفهوم طنین‌معنایی به یکی از مفاهیم مهم در زبان‌شناسی پیکره و مد نظر قرار دادن اینکه خود علم زبان‌شناسی پیکره هنوز یک شاخه جدید در زبان‌شناسی است، به نظر می‌رسد تحقیقات گسترده‌ای در این زمینه لازم است. مطالعات قبلی بر روی باهم‌آیی کلمات و طنین‌معنایی بر روی زبان انگلیسی متمرکز شده است و به جز موارد اندکی که در بالا ذکر شد، طنین‌معنایی در زبان‌های دیگر و همچنین تحقیقات مقابله‌ای در این زمینه نادیده گرفته شده است. به این منظور ما باهم‌آیی و هم‌معنایی نزدیک و طنین‌معنایی را در زبان انگلیسی و فارسی در تقابل قرار خواهیم داد و این گروه‌های هم‌معنایی نزدیک در زبان انگلیسی و فارسی را بررسی خواهیم نمود. برای اینکه این تجزیه و تحلیل‌ها قابل مقایسه شوند، در این پژوهش ده ترکیب از زبان انگلیسی که طنین‌معنایی آنها در مطالعات معتبر مختلف مشخص شده بود، انتخاب گردید و عبارتهای معادل آنها در زبان فارسی به‌عنوان محور بررسی مقابله‌ای مورد استفاده قرار گرفت. این معادل‌های ترجمه‌ای با استفاده از فرهنگ دو زبانه آریانپور و فرهنگ معاصر هزاره مشخص شده‌اند. این ترکیبات در جدول شماره ۲ می‌باشد.

جدول ۲: ترکیبات فعلی مورد بررسی در زبان فارسی و معادل انگلیسی آنها

معادل فارسی	ترکیب انگلیسی	ردیف
اتفاق افتادن، رخ دادن	happen	۱
منجرشدن	Bring about	۲
به‌وجودآمدن	arise	۳
باعث شدن، به‌بار آوردن، ناشی‌شدن سبب‌شدن، به‌وجود آوردن	cause	۴
دست زدن، اقدام کردن	under take	۵

همچنین، قابل ذکر است برای انجام این تحقیق، ابتدا پیکره‌ی زبانی بالغ بر ۵۰ میلیون کلمه از متون مطبوعاتی سالهای ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۱ بطور تصادفی از روزنامه‌های مختلف و همچنین متون آرشیو روزنامه همشهری در پایگاه داده‌ی زبان فارسی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی جمع‌آوری شد. سپس تمام جمله‌هایی که در این پیکره دارای ترکیبات فعلی مورد نظر بودند، با استفاده از محیط word در نرم افزار Microsoft Office 2007 استخراج و به صورت فهرست وار در جدولی آورده شد. سپس به وسیله گزینۀ جستجو توانستیم این ترکیبات را به همراه هم‌نشین‌هایشان در جمله‌های مورد نظر مشاهده و استخراج نموده و سپس در محیط Excel با نرم افزار Microsoft office 2007 به رسم نمودارهای تفکیک معنایی و همچنین نمودارهای درصدی با استفاده از شمار تعداد واژگان پردازیم. و اینک به بررسی این ترکیبات در زبان فارسی می‌پردازیم. برای تجزیه این هم‌نشین‌ها، از نظریه پنجره ۹ کلمه‌ای لوو^۱ استفاده شده است. او می‌گوید: "بیشتر طنین‌های معنایی قدرت خود را از نیروی هم‌ایندهای

1. Nine word window

۹ کلمه‌ای شناخته شده به دست می‌آورند و بر آنها تمرکز دارند " (لوو، ۲۰۰۰: ۴). البته، در بعضی موارد محدود به ضرورت ساخت زبان فارسی، این معیار را نادیده گرفتیم. لوو در اینجا چنین فرض می‌نماید که وقتی در یک تطابق^۱ (فهرست) به یک کلمه اصلی نگاه کنیم، متوجه می‌شویم که طنین معنایی از چهار کلمه از اطراف کلمه اصلی نشأت می‌گیرد و با این پنجره نه کلمه‌ای است که طنینها شدت خود را نشان می‌دهند. طبق این نظریه، ما برای یافتن همنشین‌های ترکیبات فعلی مورد نظر چهار کلمه قبل از کلمه‌ی مورد نظر و چهار کلمه بعد از آن را مورد بررسی قرار می‌دهیم و سپس کلمه همنشینی را که بار معنایی منفی، مثبت، یا خنثی را دارا است مشخص می‌نماییم. ذکر این نکته لازم و ضروری است که یک معنای مؤثر، مورد علاقه یا لذت بخش را به عنوان مثبت در حالی که معنی نامطلوب را به عنوان منفی قضاوت کردیم. همچنین، در تجزیه این جملات باید به این مسأله نیز توجه داشت که کلمه همنشین صرفاً گاهی اوقات نمی‌تواند مشخص کننده طنین معنایی ترکیب فعلی ما شود و گاهی باید معنی کل جمله را نیز از نظر مثبت یا منفی بودن مد نظر قرار دهیم.

۶. تحلیل داده‌ها

طبق بررسی‌های انجام شده در زبان فارسی، این ترکیبها بیشتر عبارتهای فعلی بودند و به همراه همنشین‌هایشان که صفت و موصوف می‌باشند، مورد بررسی قرار گرفته و نتایجی حاصل شد که در ادامه ذکر می‌شود. همان‌طور که داده‌ها نشان می‌دهند، بسیاری از این ترکیبها ظاهراً دارای معنای ضمنی منفی هستند. بررسی‌های بسامدی که در پیکره زبانی صورت گرفته است، گرایش به سمت طنین معنایی منفی با درصدهای بین ۶۰ تا ۷۰ درصد، را در مقابل طنین معنایی مثبت که کمتر از ۳۰ درصد است، نشان می‌دهند. بدین معنا که این ترکیبها که از نظر فرهنگ‌لغت‌ها و اهل زبان ترکیبات خنثی می‌باشند، در اثر همنشینی با ترکیبهای منفی دچار تغییر معنایی ضمنی شده، به سمت معنای ضمن منفی متمایل می‌شوند. طبق بررسی‌های انجام یافته در زبان انگلیسی، دو مترادف نزدیک به هم *bring about* و *cause* در متون نمی‌توانند به جای یکدیگر به کار روند، که البته با توجه به بررسی مترادف این ترکیبها در زبان فارسی در پژوهش هاشم‌نیا و همکاران (۲۰۱۳)، و همچنین تحقیق حاضر، به نتیجه‌ای تقریباً عکس زبان انگلیسی دست یافتیم، که مترادف این ترکیبات در زبان فارسی به جای یکدیگر به کار رفته و مشکلی را از لحاظ معنای ضمنی و طنین معنایی ایجاد نمی‌نماید؛ زیرا معادلهای این دو کلمه در زبان فارسی هر دو دارای طنین معنایی منفی می‌باشند. این در حالی است که در زبان انگلیسی *bring about* دارای طنین معنایی مثبت می‌باشد و به همین دلیل است که در متون به جای *cause* به کار نمی‌رود. نتایج محاسبه طنین معنایی ۱۰ ترکیب فعلی بررسی شده در این پژوهش در قسمت‌های ذیل آمده است.

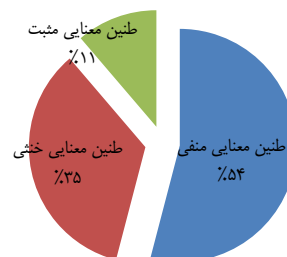
۱.۶. ترکیب فعلی/اتفاق افتادن

از مجموع ۱۷۵۹ جمله استخراج شده از پیکره موجود که در بردارنده این ترکیب فعلی بوده‌اند، ۹۵۱ جمله با هم‌نشین‌های منفی به کار رفته‌اند. به‌عنوان مثال کلماتی، مانند: «حادثه»، «تصادف»، «سرقت» و غیره؛ همچنین تعداد ۶۱۰ جمله با هم‌نشین‌های خنثی به کار رفته‌است؛ کلماتی مانند: «آنچه»، «مسأله»، «موضوع»، «همان»، و غیره و تعداد ۱۹۸ جمله به همراه هم‌نشین‌های مثبت به کار رفته‌اند، مانند: «بهبود»، «پیروزی»، «نوآوری» و غیره.

جدول ۳: مثالهایی از ترکیب فعلی/اتفاق افتادن از پیکره ۵۰ میلیون کلمه‌ای

۱	ساعت ۲ و ۴۱ دقیقه و ۱/۱ ثانیه گرینویچ، زلزله ای با بزرگی ۵/۶ ریشتر اتفاق افتاد.
۲	در دنیای امروز، آمار فجایی که به دست انسان ها اتفاق می‌افتد بسیار زیاد است.
۳	مرگ پس از ۵ تا ۱۰ سال اتفاق می‌افتد.
۴	این تخریب ها و کارهای زشت و بعضی جنایاتی که اتفاق افتاد، مربوط به مردم و حامیان نامزدها نیست.
۵	بیشتر کودکان آزاری ها در محیط خانه که باید مکانی امن برای کودکان باشد، اتفاق می‌افتد.
۶	یک چهارم از مرگهای ناشی از بیماریهای قلبی-عروقی اتفاق می‌افتد.
۷	در زمینه فراهم کردن زیرساخت های لازم برای توسعه، انقلابی در فارس اتفاق افتاده است.
۸	مسأله این است که مناسب سازی باید اتفاق بیفتد.
۹	در آینده با توجه به تغییر هرم سنی جمعیت این اتفاق خواهد افتاد.
۱۰	این فرآیند در بازه زمانی کوتاهی اتفاق می‌افتد.

نمودار ۱: درصد تفکیک هم‌نشین‌های ترکیب فعلی اتفاق افتادن

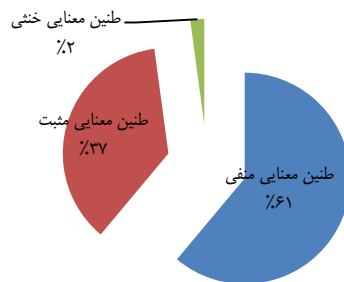
۲.۶. ترکیب فعلی باعث شدن

از مجموع ۳۰۴۸ جمله استخراج شده از پیکره که در بردارنده این ترکیب فعلی بودند، تعداد ۱۸۶۲ جمله با هم‌نشین‌های منفی مانند: «کشته شدن»، «زخمی شدن»، «مرگ» و «اعتراض» آمده‌اند؛ تعداد ۱۱۲۱ جمله با هم‌نشین‌های مثبت مانند: «قوی‌تر شدن»، «امیدواری» و غیره همراه می‌باشند و تعداد ۶۵ جمله با هم‌نشین‌های خنثی مانند: «همین»، «تغییر» و «ایجاد» واقع شده‌اند.

جدول ۴: مثالهایی از ترکیب فعلی باعث شدن از پیکره ۵۰ میلیون کلمه‌ای

۱	اعمال زور بیش از حد و افزایش خشونت‌ها در بحرین باعث نگرانی جامعه بین‌الملل شده است.
۲	افراد مسلح بمبی را در اطراف خانه‌ای در شهر کار گذاشتند که باعث کشته شدن دو عضو یک خانواده شد.
۳	این گزارش در ادامه افزود این حادثه باعث زخمی شدن ۲۶ فرد دیگر شد.
۴	تصادفات باعث مرگ و میر تعداد قابل توجهی از جوانان و هموطنان می‌شود.
۵	این رژیم باعث قوی‌تر شدن صدای فلسطینی‌ها و طنین‌انداز شدن آن در سراسر جهان می‌شود.
۶	بدون شک باعث شکوفایی شدن اقتصاد کشور خواهد شد.
۷	باعث موفقیت در زندگی شخصی و کاری شود و برای فرد ثروت به ارمغان آورد.
۸	سپس دریچه‌های موجود باعث تغییر مسیر آب به ۹ استخر ساخته شده می‌شود.
۹	این کار یک فعالیت داوطلبانه بوده و باعث ایجاد یک «کالج» در سطح سازمان می‌شود.

نمودار ۲: درصد هم‌نشین‌های ترکیب فعلی باعث ... شدن

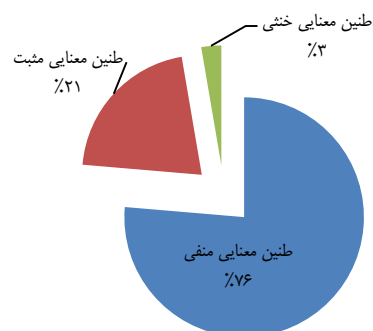
۳.۶. ترکیب فعلی به بار آوردن

از تعداد ۳۳۴ جمله استخراج شده از پیکره تعداد ۲۵۵ جمله همراه هم‌نشین‌های منفی مانند: «خسارت»، «مشکلات» و «هزینه» به کار رفته؛ تعداد ۷۰ جمله با هم‌نشین‌های مثبت نظیر: «نتیجه مطلوب»، «توافق» و «رشد» همراه شده‌اند و همچنین تعداد ۹ جمله با هم‌نشین‌های خنثی مانند: «نتیجه»، «همان» و «اخلاق» دیده می‌شود.

جدول ۵: مثالهایی از ترکیب فعلی به بار آوردن از پیکره ۵۰ میلیون کلمه‌ای

۱	اینکه خونریزی‌ها ادامه می‌یابد و فجایع جدید انسانی به بار می‌آید.
۲	این انفجارها خسارت سنگینی را به بار آورد.
۳	اگر بخواهیم به خدمت ۵۰۰۰ نفر خاتمه دهیم، با رعایت مقررات فعلی مشکلات زیادی به بار خواهد آمد.
۴	اما نوآوری مثل تمام فعالیت‌های انسان، به همراه فوایدی که به همراه دارد، هزینه‌هایی را نیز به بار می‌آورد.
۵	حتی آزادسازی جزئی خطوط هوایی نتایج مثبت شگفت‌آوری به بار آورده است.
۶	اتخاذ یک سیاست اقتصادی که به رغم ظاهر ناخوشایند و غیرجذابش، نتایج اقتصادی مطلوبی را به بار می‌نشانند.
۷	پیشینه ادبیات منظوم داستانی در دوره ساسانیان، چند سال بعد بزرگ‌ترین منظومه حماسی ایرانیان را به بار آورد.
۸	همان وضعی به بار می‌آید که سایر کشورها با آن روبه‌رویند.
۹	همان دلایلی که در مرحله اول آن نتایج را به بار آورد.

نمودار ۳: درصد هم‌نشین‌های ترکیب فعلی به بار آوردن

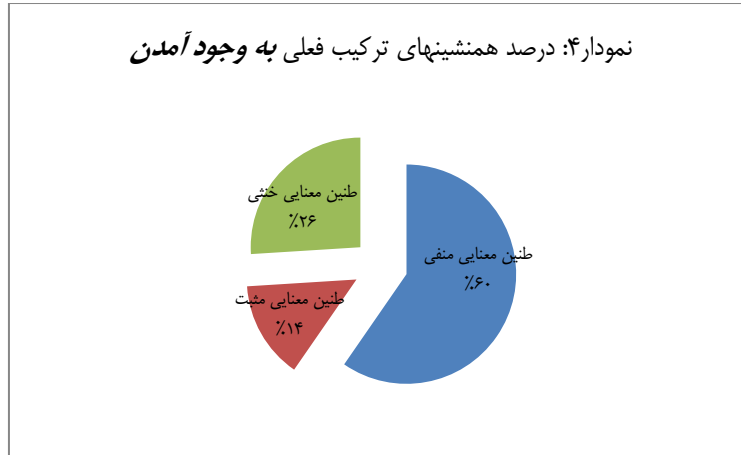

۶. ۴. ترکیب فعلی به وجود آمدن

تعداد کل جملات استخراج شده از پیکره اطلاعاتی ۱۷۸۱ جمله می‌باشد. از این تعداد، جملاتی که با هم‌نشین‌های منفی به کار رفته‌اند ۱۰۶۲ و این هم‌نشین‌های منفی شامل: «ابهام»، «اتفاق ناخوشایند» و «اختلاف» می‌باشند. تعداد ۲۵۶ جمله با هم‌نشین‌های مثبت به کار رفته‌اند مانند: «اعتقادات و عبادات»، «اعتماد» و «همت»؛ همچنین، تعداد ۴۶۳ جمله از این تعداد دارای هم‌نشین‌های خنثی می‌باشند که این هم‌نشین‌ها شامل «ارتباط»، «اصولگرایی»، «اقتصادی» و غیره می‌باشند.

جدول ۶: مثالهایی از ترکیب فعلی به وجود آمدن از پیکره ۵۰ میلیون کلمه‌ای

۱	اختلافاتی که هم‌اکنون در عراق به وجود آمده است باید بر اساس قانون اساسی حل و فصل شود.
۲	رمانی با عنوان آبروی برباد رفته خانم ک نوشت و توضیح داد که چگونه در جامعه، <u>خسونت به وجود می‌آید</u> و ممکن است به کجا ختم شود.
۳	زیرا بحران به وجود آمده از سوی فلسطین نیست بلکه از سوی اسرائیل است.
۴	حوادثی که بعد از انتخابات به وجود آمد، موضوع را بالعکس کرد.
۵	لیله القدر شبی است که <u>ارتباطات معنوی</u> بین انسان و خداوند به وجود می‌آید و حال عظیم و شگرفی در وجود انسان ایجاد می‌شود.
۶	کتاب هنوز منتشر نشده بود اما پیشاپیش <u>چنان شور و هیجانی</u> برای آن به وجود آمده بود که به دست آوردن یک نسخه اولیه روغنی و پاره و صحافی نشده آن برای من امتیاز بزرگی بود.
۷	تاریخ ایران نشان می‌دهد هر گاه مدیریت شایسته و پرتوان در این کشور به قدرت رسیده <u>فرصت‌های طلایی</u> در این سرزمین تاریخی به وجود آمده است.
۸	اما اگر این سه رشته یعنی فلسفه، حقوق و علوم سیاسی با هم به موضوع حقوق بشر پردازند یک نوع <u>تعامل به وجود می‌آید</u> .
۹	اولین <u>تغییری</u> که در این تیم اهوازی به وجود آمد <u>عوض شدن کاپیتان</u> بود.

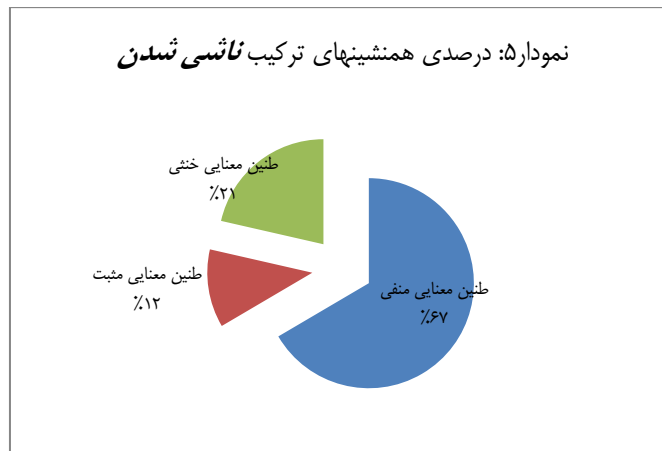

۶.۵. ترکیب فعلی ناشی شدن

از مجموع ۲۶۶ جمله استخراج شده از کل پیکره پنجاه میلیون کلمه‌ای، تعداد ۱۷۷ جمله با هم‌نشینی‌های منفی مانند: «ضعف»، «حوادث رانندگی»، «بحران» آمده؛ همچنین تعداد ۳۲ جمله به همراه هم‌نشینی‌های مثبت مانند: «افزایش»، «رشد» و «اصلاح» به کار رفته است و در نهایت، تعداد هم‌نشینی‌های خنثای به کار رفته با این ترکیب فعلی در ۵۷ جمله می‌باشد که کلماتی مانند: «این»، «آن» و «اینجا» بیشتر به کار رفته‌اند.

جدول ۷: مثالهایی از ترکیب فعلی ناشی شدن از پیکره ۵۰ میلیون کلمه‌ای

۱	تأثیر منفی ناشی از بحران اقتصادی و مالی کشورهای صنعتی روی اقتصاد کشورهای در حال توسعه کمتر نمایان شود و بحران اقتصادی کمتر توسعه پیدا کند
۲	یک شرکت، برای سگ‌هایی که دچار تشویش ناشی از متارکه می‌شدند، داروی ضدافسردگی درست کرده بود
۳	خطای ترکیب در این مورد خاص ما (پول) از اینجا ناشی می‌شود که اگرچه با خلق بسیار محدود پول و استفاده از آن برای سرمایه‌گذاری می‌توان منابع تولید، اعم از ماشین‌آلات و نیروی کار و کالاهای واسطه تولید را از داخل اقتصاد جذب نمود
۴	اگر شروع درگیری داخلی را تاحدی ناشی از وقوع فقر ناگهانی بدانیم، بروز آن در کشورهای جنوب صحرائی آفریقا، در سال‌های با بارش کمتر از میانگین، باید محتمل تر باشد.
۵	او با اشاره به آمار ۲۸ هزار کشته و ۲۷۰ هزار زخمی که ناشی از سوانح رانندگی می‌شود.
۶	دشمن در لبنان مساله شیعه و سنی و در مسأله فلسطین موضوع قومیت و عربیت را مطرح کرد تا مانع از باقی ماندن شهید شیرین همدلی ناشی از این پیروزی‌های افتخار آفرین شود.
۷	اگر فرض کنیم که کسانی که از کار بیکار می‌شوند بخش عمده درآمدشان از کار ناشی می‌شده است.
۸	به این ترتیب مطلق‌گرایی‌های سنتی جای خود را به مطلق‌گرایی‌های مدرن و تبعات ناشی از آن می‌شود.
۹	اما این ضعف ناشی از احساسات می‌شود.

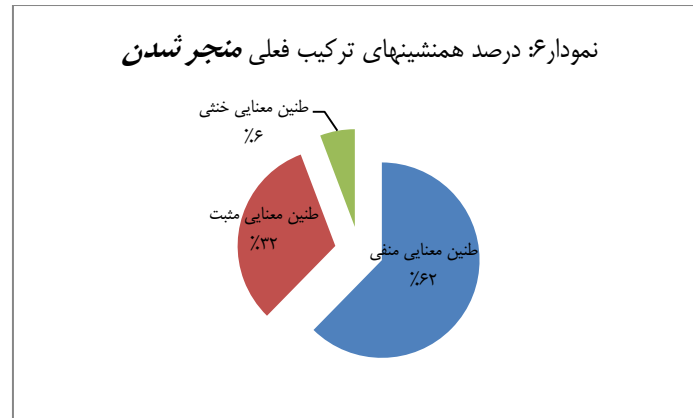

۶.۶. ترکیب فعلی منجر شدن

تعداد ۲۴۹۸ جمله از کل پیکره با این ترکیب فعلی استخراج شد. از این تعداد ۱۵۵۷ جمله به همراه هم‌نشین‌های منفی به کار رفته‌اند که این هم‌نشین‌ها عبارتند از: «تنش»، «تصادف»، «مرگ» و «حادثه»؛ از این جملات تعداد ۷۹۷ جمله با هم‌نشین‌های مثبت به کار رفته‌اند که عبارتند از: «درآمد»، «تولید» و «سرمایه». همچنین، تعداد ۱۴۴ جمله دارای هم‌نشین‌های خنثی مانند: «این» و «آن» می‌باشند.

جدول ۸: مثالهایی از ترکیب فعلی منجر شدن از پیکره ۵۰ میلیون کلمه‌ای

۱	آقای خاتمی در این گفت و گو، این حادثه تروریستی را که منجر به کشته شدن شماری از افراد شد، سوء قصد علیه ملت افغانستان دانست.
۲	کوهنوردان در بین راه به علت بوران، کولاک و هوای مه آلود دچار سرمازدگی می‌شوند که منجر به فوت آن‌ها شده است.
۳	مقدار زیاد آن در بدن باعث پیری زودرس می‌شود، ولی کمبود آن هم منجر به بروز سرطان می‌شود.
۴	حوادث رانندگی در کشورهای عضو اتحادیه اروپا سالانه منجر به مرگ ۴۲ هزار نفر و زخمی شدن یک میلیون و ۷۰۰ هزار نفر می‌شود.
۵	مقررات زدایی و اتخاذ سیاست‌هایی که منجر به ارتقای توانمندی‌های نیروی انسانی شود.
۶	کابل سرازیر شدن دلار در کنار خوش بینی در مورد آینده سیاسی افغانستان، به تقویت قابل توجه واحد پول ملی منجر شده است.
۷	تراکم در اصل متعلق به همه شهروندان است و فروش آن باید منجر به افزایش رفاه عمومی شود.
۸	اقتصادهای جهان رشد کمتری داشته و منجر به ایجاد مازاد ۲۰۰ هزار تنی و تعادل عرضه و تقاضای مس خواهند شد.
۹	درگیری‌ها و فشار ارتش ونزوئلا نهایتاً منجر به تغییر در سیاست دولت جدید در زمینه وضعیت صادرات نفت، باعث ایجاد شوکی جدید در بازارهای جهانی نفت شد.

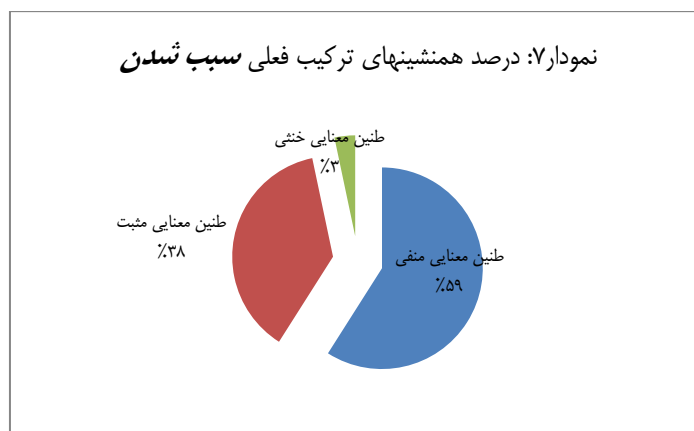

۶.۷. ترکیب فعلی سبب شدن

تعداد ۱۵۷۱ جمله از این ترکیب در کل پیکره مورد مطالعه ما استخراج شد از این تعداد جمله تعداد ۹۲۷ جمله با هم‌نشین‌های منفی مانند: «درگیری»، «تنش» و «مشکلات» به کار رفته‌اند؛ تعداد ۵۹۲ جمله با هم‌نشین‌های مثبت مانند: «ارتقاء»، «بهبودی» و «افزایش» می‌باشند؛ ضمن اینکه تعداد ۵۲ جمله از این تعداد جملات دارای هم‌نشین‌های معنایی خنثی بوده و با این گروه از هم‌نشین‌ها به کار رفته‌اند مانند: «ایجاد»، «امر»، «تغییر» و غیره.

جدول ۹: مثالهایی از ترکیب فعلی سبب شدن از پیکره ۵۰ میلیون کلمه‌ای

۱	یکی از آنها حامل بنزین بوده و سبب منفجر شدن آن نزدیک کاخ امیر قطر شده است.
۲	همین امر سبب بروز تنش جدید در میان سیاستمداران آمریکایی شد.
۳	این سیل سبب خسارت به تاسیسات برق، آب، مخابرات و تاسیسات شهرداری و فضای سبز در این شهرستان شده است و خسارتی به راه، آسفالت و پل‌های شهری نیز وارد شده است.
۴	سبب کشته شدن هزاران تن از مردم بیگناها ین کشورها شده است.
۵	این امر سبب تسریع در روند اجرای آن پروژه ها شده است.
۶	برداشت این است که باید هدفمندی بارانه هابر اساس اتفاق نظر تداوم داشته باشد و مجموعه دغدغه‌ها هم سبب بهبود در شیوه اجرا شود.
۷	دانشجویان تحصیلات تکمیلی در عرصه‌های مختلف با تحقیقات خود می‌توانند سبب پیشرفت علمی کشور شوند.
۸	ورود مواد، ارگانسیم های زیستی و انرژی به خاک، سبب تغییر کیفیت خاک می‌شود.
۹	این رشد جمعیت سبب ایجاد یک هزار و ۱۸ شهر، یک هزار و ۱۶ شهرداری و ۱۹ هزار دهیاری در کشور شده است.

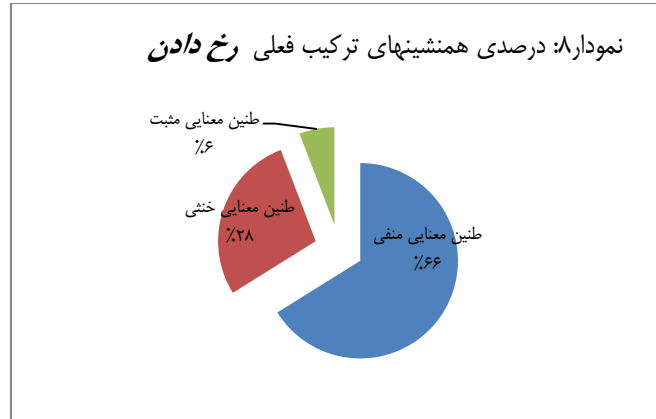

۸.۶. ترکیب فعلی رخ دادن

تعداد ۳۲۲۷ جمله از پیکره استخراج شد که از این تعداد ۲۱۳۴ جمله دارای همشینیهای منفی بوده‌اند، مهمترین این همشینیها شامل: «درگیری»، «فاجعه»، «حمله» و «تصادف» می‌باشند. تعداد ۱۸۸ جمله با همشینیهای مثبت همراه بوده که شامل: «ولادت»، «معجزه» و «پیروزی» می‌باشند. همچنین، تعداد ۹۰۵ جمله از این جملات با همشینیهای خنثی به کار رفته‌اند.

جدول ۱۰: مثالهایی از ترکیب فعلی رخ دادن از پیکره ۵۰ میلیون کلمه‌ای

۱	در بیرون مقر دادگاه هم درگیریهای شدیدی رخ داد.
۲	این مدرسه در یانگون واقع شده و به احتمال زیاد به علت اتصالی جریان برق آتش‌سوزی رخ داده است.
۳	این حمله زمانی رخ داد که گزارش‌ها حاکی از ادامه نبرد در اطراف پایتخت است.
۴	اگر برای اصفهان بحران یا حادثه‌ای رخ بدهد کدام شهر معین اصفهان خواهد بود.
۵	بروز عوارض رفتاری در کودکان بستگی به بزرگی سانه رخ داده دارد، از سکوت و جدا شدن از جامعه تا خشونت، اضطراب، وسواس فکری و....
۶	ضمن اینکه عمده قتل‌ها در حالت عصبانیت و پرخاشگری رخ می‌دهد.
۷	بسیاری از پیشرفت‌های تکنولوژیک ما به واسطه جنگ تحمیلی رخ داد.
۸	تحول بزرگ جهانی زمانی رخ می‌دهد که انسان‌ها به مرز پختگی رسیده باشند.
۹	اما با توجه به مسائلی که رخ داد، دیدگاه‌ها و تحلیل‌ها در ارتباط با پدیده‌های نوظهور سیاسی، اجتماعی و فرهنگی در تعارض با هم قرار گرفت.
۱۰	سال گذشته به علت تغییراتی که در وزارت رفاه رخ داد، افزایش یارانه مراکز نگهداری و توانبخشی به هیأت دولت نرفت.

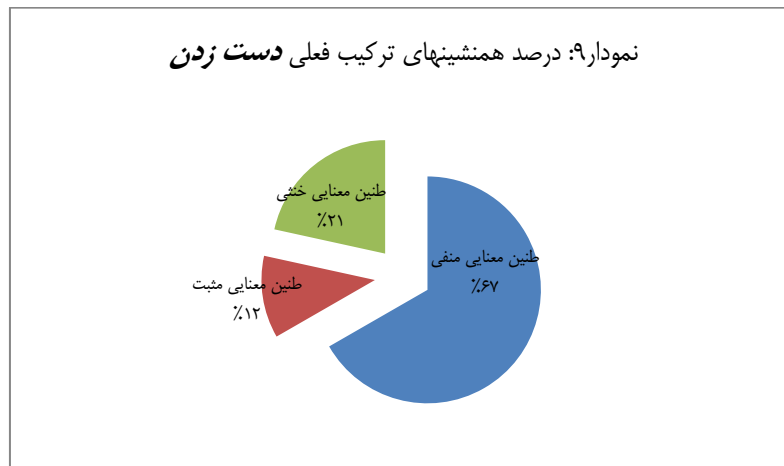

۹.۶. ترکیب فعلی دست زدن

این ترکیب با تعداد کل ۱۳۶۳ جمله از پیکره استخراج شده از این تعداد جمله تعداد ۹۰۹ جمله به همراه هم‌نشین‌های منفی مانند: «خودکشی»، «حمله»، «دزدی»، «سرقت» به کار رفته‌اند و تعداد ۱۶۰ جمله با هم‌نشین‌های مثبت مانند: «جالب»، «شجاعانه» و «انتخاب» به کار رفته‌اند و همچنین تعداد ۲۹۴ جمله با هم‌نشین‌های خنثی به کار رفته‌اند مانند: «این»، «چنین» و غیره.

جدول ۱۱: مثالهایی از ترکیب فعلی دست زدن از پیکره ۵۰ میلیون کلمه‌ای

۱	اعضای یک باند سرقت مسلحانه که به عنوان مسافر سوار خودروهای مسافرکش می‌شدند و دست به دزدی می‌زدند دستگیر شدند.
۲	به گفته این مقام قضایی پسر نوجوان پس از این حادثه به دلیل شدت آلام روحی و روانی دست به خودکشی زد و فوت شد.
۳	ماری زن متینی بود که هیچ کس تصور نمی‌کرد روزی دست به جنایت بزند.
۴	دختر جوانی که با فریب دادن دو پسر و بیهوش کردن آنها با شکلات، دست به سرقت میلیونی اجناس خانه آنها زده بود.
۵	مطمئن شدم که تقریباً همه مشتریان علیه بنگاه‌های دلالی دست به شکایت زدند.
۶	مسئولان ایستگاه فضایی بین‌المللی در راستای مقابله با این قبیل مسائل دست به ابتکار جالبی زدند.
۷	هُلروید و جوزز، هر دو دست به بدعتی نوآورانه در ژانر بیوگرافی نویسی زده‌اند.
۸	همچنین این شرکت ممکن است طبق روال چند سال گذشته خود دست به خرید نیکل از انبارهای بورس فلزات لندن بزند.
۹	آنها با محاسبات سیاسی خاص خود دست به چنین اقدامی زد.

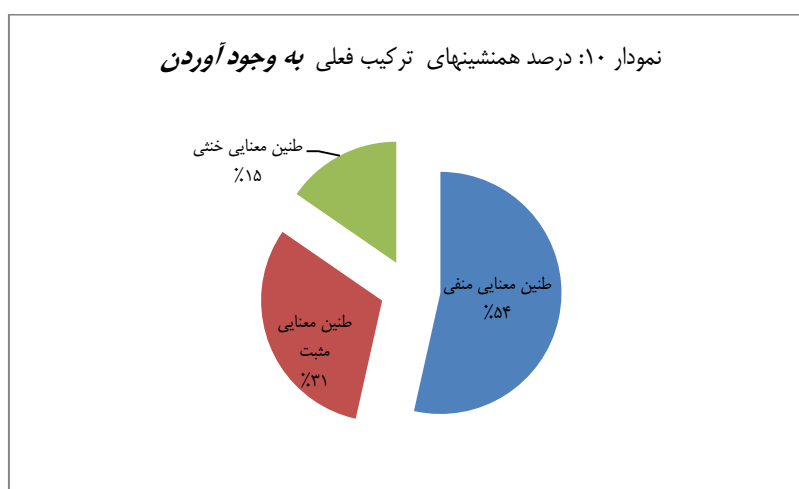
۶.۱۰. ترکیب فعلی به وجود آوردن

تعداد ۱۵۵۳ جمله از این پیکره استخراج شد که شامل این ترکیب فعلی می‌باشند، از این تعداد جمله ۸۳۱ جمله با همنشین‌های منفی مانند: «مشکلات»، «حوادث» و «بحران» به کار رفته‌اند. تعداد ۴۸۳ جمله از این تعداد دارای همنشین‌های مثبت بوده که می‌توان از آنها کلماتی مانند: «دیدنی»، «احترام» و «نوآوری» را مثال زد. همچنین، تعداد ۲۳۹ جمله از این تعداد دارای همنشین‌های خنثی مانند: «این»، «آن» و «شرایط» می‌باشند.

جدول ۱۲: مثالهایی از ترکیب به وجود آوردن از پیکره ۵۰ میلیون کلمه‌ای

۱	در همین قضایای اخیر، در این انتخابات و حوادثی که بعد از انتخابات به وجود آوردند، نقش ملت را شما مشاهده کردید.
۲	یکی دیگر از مشکلات سازمان تاکسیرانی مسافران شخصی هستند که طی سال‌های گذشته مشکلات بسیاری را به وجود آورده‌اند.
۳	تسلیمات کشتار جمعی و مسأله استفاده از آنها مقوله‌ای است که در دهه آخر قرن بیستم و ابتدای قرن جدید نگرانیهای زیادی را به وجود آورده است.
۴	بطوری که متأسفانه عده‌ای از رانندگان تاکسی برای دریافت نرخ کرایه بیشتر از تاکسیمتر استفاده کرده و مشکلاتی را برای شهروندان به وجود می‌آورند.
۵	اما هنوز شفافیت لازم را ندارد، توجه داشته باشید که ذخیره منابع بیمه‌های عمر و پس انداز به صورت تفکیک شده این امکان را به وجود می‌آورد.
۶	قدرت‌های نهفته در ذهن آنان بیدار و به کار گرفته می‌شود و نیروی ابتکار و ابداع آنان، نوآوری و شکوفایی را به

وجود می‌آورد.	
این سیستم با تابش دادن لیزرهای قدرتمند روی هسته‌های هیدروژنی انرژی عظیمی به وجود می‌آورد.	۷
باید شرایطی برای خودم به وجود آورم که از لحاظ روانی به این باور برسیم که می‌توانم چارگوش را شکست دهم.	۸
عامل اصلی جهش سکه در بازار آتی انتظارات فعالان بازار از رشد قیمت دلار است که دیروز در ساعات پایانی خبر افزایش نرخ آن باز هم این تصور را به وجود آورد.	۹

نتیجه‌گیری

می‌توان بسامد وقوع طنین معنایی در ترکیبات بررسی شده در زبان فارسی را به طور خلاصه در جدول ۱۳ بیان نمود:

با توجه به نمونه‌های ارائه شده در زبان فارسی و مقایسه آنها در زبان انگلیسی، می‌توان چنین نتیجه گرفت که مسأله طنین معنایی یک مبحث زبانشناسی جهانی می‌باشد، زیرا با توجه به نتایج به دست آمده در زبان فارسی طنین معنایی در این زبان نیز وجود دارد.

در این تحقیق، تحلیل‌های آماری پیکره - بنیاد در تحلیل گفتمان و به ویژه درباره طنین معنایی در زبان فارسی صورت گرفته است. همان‌طور که قبلاً ذکر شد، مفهوم طنین معنایی به یکی از مفاهیم مهم در زبانشناسی پیکره تبدیل شده است و توجه خیلی از زبانشناسان را به خود جلب کرده است. تحقیق حاضر بررسی ابتدایی در این رابطه در زبان فارسی را انجام داده است که البته نیاز به تحقیقات بیشتر، گسترده‌تر و متنوع‌تر در این زمینه می‌باشد تا بتوان به نتایج بیشتری در مورد طنین معنایی در متون گوناگون دست یافت. همچنین، می‌توان اهمیت بررسی این مفهوم را در شاخه‌های دیگر علم زبان از جمله

فرهنگ‌نویسی، ترجمه، و آموزش زبان دوم نیز بررسی نمود. یافته‌های این تحقیق برای فرهنگ‌نویسی از این جهت مفید است که دست‌اندرکاران تدوین فرهنگ‌های آموزشی جهت تدریس سطوح عالی آموزش زبان فارسی به غیر فارسی‌زبانان می‌توانند با توجه به طنین معنایی کلمات در زبان فارسی فرهنگی را جهت آموزش زبان فارسی به غیر فارسی‌زبانان تدوین نمایند که این ترکیبات فعلی را به همراه همایندهایشان لحاظ می‌کنند. همچنین، به گفته وانگ^۱ (۲۰۰۳) طنین معنایی باید در لغت‌نامه‌های یک زبانه و به خصوص دوزبانه جهت کمک به زبان‌آموزان گنجانیده شود. طنین معنایی می‌تواند جهت کمک به مترجمان نیز مؤثر باشد.

جدول ۱۳: بسامد وقوع طنین معنایی در ترکیبات فارسی در پیکره ۵۰ میلیون کلمه‌ای

رد یف:	ترکیب فعلی	تعداد وقوع ترکیب فعلی در جمله در پیکره ۵۰ میلیون کلمه‌ای	تعداد وقوع جمله‌ها همشین‌های منفی در پیکره	درصد وقوع همشین‌های منفی	تعداد وقوع جمله با همشین‌های مثبت در پیکره	درصد وقوع همشین‌های مثبت	تعداد وقوع جمله با همشین‌های مثبت در پیکره	درصد وقوع همشین‌های مثبت	تعداد وقوع همشین‌های مثبت در پیکره	درصد وقوع همشین‌های مثبت
۱	اتفاق افتادن	۱۷۵۹	۹۵۱	۵۴٪	۱۹۸	۱۱٪	۶۱۰	۴۵٪	۶۱۰	۴۵٪
۲	باعث شدن	۳۰۴۸	۱۸۶۲	۶۱٪	۱۱۲۱	۳۷٪	۶۵	۲٪	۶۵	۲٪
۳	به‌بار آوردن	۳۳۴	۲۵۵	۷۶٪	۷۰	۲۱٪	۹	۳٪	۹	۳٪
۴	به‌وجود آمدن	۱۷۸۱	۱۰۶۲	۶۰٪	۲۵۶	۱۴٪	۴۶۳	۲۶٪	۴۶۳	۲۶٪
۵	ناشی شدن	۲۶۶	۱۷۷	۶۷٪	۳۲	۱۲٪	۵۷	۲۱٪	۵۷	۲۱٪
۶	منجر شدن	۲۴۹۸	۱۵۵۷	۶۲٪	۷۹۵	۳۲٪	۱۴۴	۶٪	۱۴۴	۶٪
۷	سبب شدن	۱۵۷۱	۹۲۷	۵۹٪	۵۹۲	۳۸٪	۵۲	۳٪	۵۲	۳٪
۸	رخ دادن	۳۳۲۷	۲۱۳۴	۶۴٪	۱۸۸	۶٪	۹۰۵	۲۸٪	۹۰۵	۲۸٪
۹	دست زدن	۱۳۶۳	۹۰۹	۶۷٪	۱۶۰	۱۲٪	۲۹۴	۲۱٪	۲۹۴	۲۱٪
۱۰	به‌وجود آوردن	۱۵۵۳	۸۳۱	۵۴٪	۴۸۳	۳۱٪	۲۳۹	۱۵٪	۲۳۹	۱۵٪

1. Vange

زیرا به نقل از زسین (۲۰۰۹) نگرش و تأثیری که از قبل برای یک متن مشخص شده است، با تعداد لغات فراوان به‌وجود نمی‌آید، بلکه از معنای دقیق و ضمنی آن متن پدیدار می‌شود. طبق این نظر می‌توان چنین استنباط نمود که معنای دقیق و ضمنی متن از معنای دقیق و ضمنی لغات آن به‌وجود می‌آید که یکی از راه‌های دست یافتن به این معنای دانستن طنین معنایی صحیح هر کلمه می‌باشد. همچنین طبق نظرافراد زیادی چون (ر.ک فرکلاف^۲، ۲۰۰۰؛ پارتینگتن، ۱۹۹۸: ۸-۷۶؛ لایوسا^۳ ۲۰۰۳: ۸۶-۸۵) زمان برای یک مترجم مهم‌تر از آن است که بخواهد جداگانه و به‌طور فردی به تجزیه تمام کلمات و اصطلاحات در زبان دوم بپردازد. البته، گاهی اوقات در مورد کلمات فرهنگی و کلمات کلیدی ممکن است این امر اتفاق بیفتد که ارزشمند خواهد بود. بنابراین بدون شک مترجمان از پیشرفتهای فرهنگ نویسی در زمینه طنین معنایی استقبال خوبی خواهند داشت (ساردینها^۴، ۲۰۰۰: ۱). گفتنی است که مطالعات در این زمینه نتایجی را برای زمینه کاربرد آموزش مترجمان و تمرین آنها را فراهم می‌آورد و پدیده طنین معنایی به شدت با مطالعات ترجمه در ارتباط است و این امکان را به مترجمان می‌دهد که به لایه‌های پنهان معنای کلمات دست یابند (استابس^۵، ۲۰۰۱: ۲۲۶-۲۲۱؛ پارتینگتن، ۱۹۸۸: ۱۴۸-۱۴۴). به عنوان آخرین نکته در این مورد باید به این مطلب اشاره داشت که زبان آموزان زبان دوم باید از طنین معنایی لغات در زبان دوم نیز به خوبی مطلع باشند و این اطلاعات جز در شم زبانی گویندگان آن زبان نمی‌باشد و ممکن است به طور مستقیم و در نگاه اول به چشم نیاید بلکه می‌توان پس از تحقیقات گسترده پیکره‌ای بر روی هر زبان این امکان را برای زبان آموزان آن زبان فراهم آورد که ضمن یادگیری معنای صریح لغات از فرهنگ لغت به معنای ضمنی و همچنین طنین معنایی کلمات نیز دسترسی داشته باشند. طبق تحقیقاتی که توسط استابس در سال ۱۹۹۵ در زبان انگلیسی بر روی کلمه *cause* صورت گرفته مشخص شده است که این کلمه دارای طنین معنایی منفی می‌باشد، که البته پس از بررسی‌های وانگ (۲۰۰۴) در زبان چینی این مسأله مشخص شد که زبان‌آموزان چینی که در حال آموزش زبان انگلیسی بودند، این کلمه را بیشتر به همراه کلماتی که طنین معنایی مثبت داشتند مانند: «*development, progress, improvement*» را به کار می‌بردند که کاملاً عکس کلماتی بوده مانند: «*problem, death*» که در زبان انگلیسی استفاده می‌شده است. به دلایل ذکر شده، می‌توان چنین نتیجه گرفت که مطالعه و کار بر روی طنین معنایی در کلیه زبانهای موجود امری ضروری به نظر می‌آید که زبان‌شناسان در مورد زبان فارسی نیز باید به این مهم اهتمام ورزند.

1. Karen Korning Zethsen
2. Fair clough
3. laviosa
4. Sardinha

منابع

- آریان پور کاشانی، عباس و منوچهر (۱۳۶۷)، فرهنگ فشرده انگلیسی-فارسی آریانپور. تهران: امیرکبیر.
- افراشی، آزیتا (۱۳۷۸)، نگاهی به مسأله با هم آیی واژگان، زبان و ادب، سال سوم، بهار و تابستان، شماره ۷ و ۸: ۷۳-۸۱.
- باطنی، محمدرضا (۱۳۷۷)، توصیف ساختمان دستوری زبان فارسی، چاپ نهم، تهران: امیر کبیر.
- حسینی معصوم، سید محمد (۱۳۹۱)، بررسی و توصیف معنایی و معنای ضمنی واژه در نظام معنایی واژگان و هم‌نشینی‌ها در زبان فارسی، مجله گویش‌های خراسان، دانشگاه فردوسی مشهد، علمی- پژوهشی، شماره‌ی پایایی پاییز و زمستان ۱۳۹۱.
- مدرس خیابانی، شهرام (۱۳۸۴)، بررسی مسأله‌ی با هم آیی واژگانی در زبان فارسی، مجموعه مقالات نخستین همایش انجمن زبان‌شناسی ایران. به کوشش دکتر مصطفی عاصی. تهران: دانشگاه تهران. صص: ۳۲۲-۳۰۵.
- مشکوة‌الدینی، مهدی. (۱۳۷۳). *سیر زبانشناسی*. مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد.
- Bublitz, W. 1995. "Semantic Prosody and Cohesive Company: Somewhat Predictable", *General and Theoretical Papers* 347. Duisburg: L.A.U.D. (Linguistic Agency University Of Duisburg). 1-23.
- De Beaugrande, R., & Dressler, W. U. (1981) *Introduction to text linguistics*, London: New York: Longman.
- Firth, J.R. (1957). *Papers in Linguistics 1934-51*. Oxford: Oxford University Press.
- Greenbaum, S. (1974). "Some Verb-Intensifier Collocations in American and British English", *American Speech*, 49(4), pp79-89.
- Hashemnia, M., Hosseini-Maasoum S.M. & Yousefi, M. 2013. "Semantic Prosody of Near Synonyms from a Cross-Linguistic Perspective", *International Journal of Language Learning and Applied Linguistics World. (IJLLALW)*. (pp: 323-342)
- Hunston, Susan. 2007. "Semantic Prosody Revisited", *University of Birmingham International journal of linguistics*, Amsterdam: John Benjamins. 12: 2, (pp. 249-268).
- Kennedy, G. (1998), *An Introduction to Corpus Linguistics*. London: Longman.
- Louw, B. 1993. "Irony in the Text or Insincerity in the Writer: The Diagnostic Potential of Semantic Prosody". In M. Baker, G. Francis, & E. Tognini-Bonelli (Eds.), *Text and Technology: In Honour of John Sinclair* (pp. 157-174), Amsterdam: John Benjamins.
- Louw, B. (2000). "Contextual Prosodic Theory: Bringing Semantic Prosodies to Life". In C. Heffer & H. Saunston (Eds.), *Words in Context*. Discourse Analysis Monograph 18, Birmingham: University of Birmingham.
- McEnery, Tony. Wilson, Andrew. 1996. *Corpus linguistics*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Partington, A. 1998. *Patterns and Meanings*. Amsterdam: John Benjamins.
- Partington, A. 2004. "Utterly content in each other's company: Semantic prosody and semantic preference", *International Journal of Corpus Linguistics* 9/1: 131-56.
- Sardinha, T. (2000). "Semantic Prosodies in English and Portuguese: A Contrastive Study," *Cuadernos de Filología Inglesa*, 9/1, pp. 93-110.
- Schmitt, N. and R. Carter. 2004. "Formulaic Sequences in Action: An Introduction", In N. Schmitt (ed.): *Formulaic Sequences*. Amsterdam: John Benjamins, pp. 1-22.

- Sinclair, J. 1987. "The Nature of the Evidence", In J. Sinclair (Ed.), *Looking Up* (pp. 150-159). London: Collins.
- Sinclair, J. (1996), "The Search for Units of Meaning". *Textus*, IX, 75-106.
- Stewart, Dominic. 2010. *Semantic Prosody: A Critical Evaluation*. New York: Routledge.
- Stuart Webb & Eve Kagimoto. 2011. "Learning Collocations: Do the number of Collocates, Position of the Node Word, And Synonym Affect Learning?" *Applied linguistics*, 32/3: pp.259-279.
- Stubbs, M. 2002. "Two Quantitative Methods of Studying Phraseology in English", *International Journal of Corpus Linguistics*, 7/2: pp.215-44.
- Stubbs, M. (2001). *Words and Phrases: Corpus Studies of Lexical Semantics*. Oxford: Blackwell Publishers.
- Tognini-Bonelli, E. 2001. *Corpus Linguistics at Work*. Amsterdam: John Benjamins.
- Wang, Q. (2004). *A corpus-based study of semantic prosodies and bilingual dictionaries*. Unpublished master's thesis, Suzhou University, China.
- Whitsitt, Sam 2005. "A Critique of the Concept of Semantic Prosody", *International Journal of Corpus Linguistics*, 10:3, pp.283-305.
- Xiao, Richad & Tony Macenry. 2006. "Collocation, Semantic Prosody, & Near Synonymy: A Cross-Linguistic Perspective". *Applied Linguistics*, Oxford University Press, 27/1: pp. 103-129.
- Zethsen, Karen Korning. 2009. *Corpus-Based Cognitive Semantics: Extended Units of Meaning and Their Implications for Translation Studies*. Aarhus School of Business, University of Aarhus.
- Zhang, Weimin. 2009. "Semantic Prosody and ESL/EFL Vocabulary Pedagogy", *TESL Canada Journal /revueteserl* vol.26,no2, Spring.